

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

NAŠ DOM

LIST ZA LJUDSKO PROSVETO

XX. 1928.



JULIJ

Posamezna številka velja 1 Din.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto 20 Din (za naročnike »Slov. Gospodarja« in »Domoljuba« 12 Din). — Za Italijo 10 lir, Avstrijo 3 in pol šilinga, za Ameriko $\frac{3}{4}$ Dol. Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/l. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Barvane Slomškove slike.

Visoke so pol metra, široke 33 cm. Imamo tri vrste, ki se razlikujejo le po napisih: 1. vrsta ima spominski napis za 700 letnico Slomškove škofije in lastnoročno posvetilo prevz. g. knezoškofa dr. Karlina; 2. vrsta z napisom: A. M. Slomšek, narodni vzgojitelj (za šole!); 3. vrsta s Slomškovim podpisom.

Cene za naročnike »Našega doma«, ki so plačali naročnino za vse leto 1928 ali pa za drugo polletje 1928 (od julija naprej!): Slika katerekoli vrste 20 Din; k temu še za poštino in zavojnino 3,50 Din (za inozemstvo 5 Din); za dve sliki velja poština in zavojnina 4 Din (za inozemstvo 5,50 Din); za 3—9 slik 6,50 Din (za inozemstvo 8 Din); kdor hoče, da mu pošljemo sliko priporočeno, plača še 3 Din za priporočnino; od 10 slik naprej ne računamo ne poštine, ne zavojnine. Če se združi 10—19 naročnikov »Našega doma« in si naročijo skupno slike, jim damo 10% popusta, tako da dobijo slike po 18 Din; od 20—29 slik jih dobijo naročniki »Našega doma« po 17 Din; od 30—49 slik jih dobijo po 16 Din; od 50 slik naprej jih dobijo po 15 Din. Zato naročajte slike skupno, ker vam pridejo ceneje!

Te ugodnosti imajo naročniki »Našega doma« le, če naročijo sliko naravnost pri upravi »Našega doma« v Mariboru; posamezne slike si lahko kupijo po znižani ceni 20 Din tudi pri društvenih poverjenikih (v trgovinah nel), če jim dokažejo, da so naročnino za »Naš dom« plačali. Poverjeniki si bodo njihova imena zapisali in jih poslali nam. Po znižani ceni 20 Din si lahko kupite le toliko slik, kolikor imate »Naših domov« plačanih. — Denar za slike je treba poslati vnaprej po položnici, kakor pošiljate naročnino za list; na srednji del položnice pripišite: Slomškova slika. Na naročila brez denarja se ne moremo ozirati, ker so slike predragocene. Kdor hoče sliko po povzetju, bi moral plačati 7,50 Din za poštino in zavojnino.

Tisti, ki niso naročeni na »Naš dom« ali pa ga nimajo za vse leto plačanega, plačajo za sliko 5 Din več. Skrbite torej, da boste tudi naročnino za »Naš dom« poravnali. Od vsake slike dobi Slomškov sklad 2 Din. Vsakdo torej,

**kdor si kupi Slomškovo sliko,
plača s tem že tudi 2 Din za Slomškov sklad.**

(»Slomškov sklad« pri škofiji zbira denar, ki je potreben za stroške pri proglasitvi za blaženega.)

Prosíte preč. gg. župnike in kaplane, da vam skupno naročijo slike!

Poverjeniki, ki bi hoteli slike razprodajati, naj se oglasijo; oni imajo posebne ugodnosti.

Družina Našega doma (nadaljevanje; vseh seve še ni, temveč pridejo v prihodnjih številkah. Prosimo, da tudi tisti, ki še niso plačali vse naročnine, kmalu pošljejo ostanek).

Novo mesto: Kociper Mohor 12, Habe Marija 20, Šolske sestre 20. — Olimje: Kosak Terezija 12, Lorbek Ivan 12. — Oplotnica: Rihter Jakob 40, Stopar Franc 10, Novak Cecilija 6, Lipuš Angela 3, Arlič Peter 12, Hohnjec Franc 12, Urleb Matija 10, Leskovar Jožef 12, Kropelj Jožef 12, Kruhar Katarina 12. — Ormož: Lah Graž Peter 12, Habjanič Anton 12, Zadravec Terezija 12, Trstenjak Alojzija 12, Kuster Anton 6, Štampar Ivan 6, Pintarič Martin 12, P. Lekšan Ciril 12. — Ortnik: Katoliško prosvetno društvo Sv. Gregor 20. — Sv. Ožbald ob Dravi: Cepec Ivan 20. — Pameče: Lipuš Marica 12, Borovnik Anton 12, Plaznik Franica 12, Cresnik Ferdo 12, Trobey Ivan 12, Graček Peter 12. — Sv. Pavel ob Preboldu: Pinter Karl 12, Svet Josip 10, Berglez Marija 12, Grohar Antonija 20. — Pesnica: Lorber Julijana 12, Kralj Anton 12, Bauman Marija 12, Jarc Ivan 12, Janžekovič Andrej 12, Eder Franc 6. — Sv. Peter na Medvedovem selu: Strašek Mica 12, Škorc Ivan 6. — Sv. Peter pod Sv. gorami: Novak Josip 12, Lupšina Franc 12, Denžič Ivan 12, Kunst Jožef 12, Zorenč Alojz 12. — Sv. Peter pri Mariboru: Šalamun Karl 6, Ploj Terezija 12, Krajnc Franc 3, Vezjak Jožef 12, Repina Antonija 12, Knuplez (Nadaljevanje na 3. strani ovitka.)



DR. IVAN TOMAŽIČ

ново imenovani pomožni škof lavantinski.

Ko se je prejšnji mesec vrnil naš prevzvišeni g. knez in škof dr. Karlin iz Rima, kjer je poročal papežu o lavantinski škofiji, mu izročil krasno vezano knjigo dr. Fr. Kovačiča: »Zgodovina lavantinske škofije« za spomin na 700 letnico; mu poročal o vročih željah Slovencev, da bi dobili s Slomškom svojega prvega svetnika — je prinesel tudi radostno vest, da

je imenovan prelat in stolni dekan dr. Ivan Tomažič za pomožnega škofa lavantinskega.

Novoimenovani presvitli škof goreče pospešuje Slomškovo zadevo in je velik prijatelj krščanske prosvete.



Rodil se je 1. avgusta 1876 pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Za mašnika je bil posvečen 5. decembra 1898; nadaljeval je bogoslovne študije in bil leta 1906. v Innsbruck-u proglašen za doktorja bogoslovja. Leta 1915. je postal stolni kanonik v Mariboru, leta 1921. pa stolni dekan.

Po svoji topli prijaznosti in prisrčnosti si prisvaja

škof dr. Tomažič srca vseh. Z njegovim odlikovanjem je počaščeno tudi hrepenenje po srečni rešitvi Slomškove zadeve.

Bog daj presvetlemu škofu dr. Tomažiču še prav mnogo, mnogo let!

OB PETDESETLETNICI SILVINA SARDENKA.

(Marija Štupca.)

III.

Neznosno je bilo gorje mladi vdovi. Pomoči je bila potrebna v tej stiski, še bolj pa tolažbe. Kam se hoče obrniti z malima otročičema, ki bosta pač povsod in vsakemu na poti? Kakor bolna na duši in na telesu se odpravi na najbližjo božjo pot na Šmarno goro.

»O, Šmarna gora, varhinja Posavja,
— ti si dom miru in zdravja!«

Mlada vdova vodi ob vsaki strani svoja otročiča, hiti čez savski most mimo Črnuč do Šmartnega ter med potjo otrokoma lepo razlaga kapelice in slike v njih: škofa Ambrozija, Gregorja, Avgušтина in Hieronima. In ko gledajo otroci mlin in žive toke struge, jim pravi mati, kako deluje božja vsemogočnost in ljubezen »pod večnim mlinom«. Navkreber je vodila pot in prišla je mati k oni skali, kjer je počivala Marija, ko je šla tod na goro, kakor pravi legenda.

Otroka sta vsa srečna stopala ob materi ter poslušala materine besede. Božja pot ni bila zaman.

Pa še to si je izprosila mati pri Mariji, da je prišel njen ljubljenelec v sirotišnico v Marijanišče, kjer je bil pobožni dr. Lampe ravnatelj in vrtnar mladih duš. Pač je materi težka bila ločitev, a besede ravnateljave:

»pri nas Marija hodi med otroki:
Marijanišče je sirotam dom in dar.«

te besede so ji bile tolažba. Prednica, sestra Jozefa — kaj želiš še več materno srce? Tudi sv. Jožef skrbi za tvojega sinčka, že vidiš, saj ti kaže to ime prednice.

Presrečen je bil Lojzek, ko se je pripravljaj na prvo sv. obhajilo. Sestra prednica se je sprehajala s prvoobhajenčki po marijaniškem vrtu, imenovala jih je »viteze iz čudežnega kraja«, peljala jih je tja, kjer je navadno pot zaprta gojencem, kazala jim je lilije ter razlagala visoko pesem o »lilijah skrivnostnega sijaja«.

»In pravila si, da tako v nebesih
hodili bomo v blaženih telesih,
in da celo bi angeli v zavisti
nas gledali, da niso vedno čisti,

da bo Marija med nedolžne sedla
Kot v Galilejski Kani z njimi jedla.
Oj to bo samih srečnih samostan!
Kot pravi pater Placid frančiškan.«

IV.

Svečeniški kelih si mi dal
slednji dan boš z mano svatoval.
(Daritev.)

Hitro so minula brezskrbna leta zorne mladosti. Marija, ki jo je mladi pesnik pozdravljaj s svojimi prvimi stihy kot dijak, je čula nad svetiščem svojega varovanca. Materine molitve so blagoslavljal pridnost vestnega dijaka, in prišel je dan mature — najslavnejši dan učeče se mladine. Marijina znamenja so bila počivališča in radost mladeniča, ki je rad zahajal pod Rožnik in na Rožnik, kamor tako rado hiti mlado in staro prebivalstvo Ljubljane; Rožnik je pa tudi najbližnja božja pot Marijinih častilcev stare prestolice. V gozdni samoti, kjer plitev potok preteče »Večno

¹ Sirotišnica se imenuje Marijanišče in stoji ob Poljanski cesti v Ljubljani.

² Pater Placid je bil dolgo let spovednik v Marijanišču.

pot«, si je zgradil sam kapelico Brezmadežne in tam je tudi zaslišal v mladeniški duši klic kakor nekoč Samuel pred templom:

»Oltar in križ bo delež tvoj prihodnjil!«

»Magnifikat so peli bratje pevci«,

Magnifikat je pela vsa duša mladeniča, magnifikat je pela Alojzijeve mati, ko je obrnil svoje korake v ljubljansko semenišče.

Pa čeprav s poklicem in ves navdušen za svečeniški stan, je moral tudi mladi bogoslovec izvojevati boj, ki ga tako lepo opeva z besedami:

»Jeseni, ko se vino v sodih peni,

jeseni, ko se čriček s trto ženi;

jeseni biti vklenjen v celico

in piti sladki med s čebelico;

čeprav je sladek, vendar je grenak

jeseni za čebelico ulnjak.

Pa naj srce od tuže ne umira?

Jesenska godba v tihih sapah svira,

celo rumeni listi hite na ples,

na ječo veže tebe tesna vez!

O svet in satan, velik si skušnjavec!

A prišel je govornik poln sv. Duha, moder sejavec božje besede ter pomiril in potolažil tudi čebelico, zaprto v ulnjaku kakor v ječi. In čebelica, pesnikova duša, je pila sladke nauke potrebnih učenosti, pa še povrh stikala po vseh knjigah kraljestva poezije in umetnosti ter prave nebeške modrosti. Pri vseh študijah pa mladenič ni pozabil, kako važna je molitev, ki jo je vzljudil tako v materinem naročju kakor v okrilju Marijanišča. Med tovariši si je tu izbral prijatelja, sedanjega msrg. dr. Grivca in za istimi cilji sta začela veslati na razburkanem morju mladih dni. »Ciril in Metod«, tako so ju tačas šaljivo imenovali bogoslovci.¹

V.

Tri leta pridnega dela in vročih molitev so prehitro minula za sina, prepočasi za mater, ki je slednjič že mnogo ur prečula in premolila za svojega Alojzija. Z vso resnobo se je ta pripravljala na veliki dan mašniškega posvečenja. S sveto grozo je razmišljal visokost in odgovornost službe Gospodove ter slednjič potožil patru Angeliku, znanemu skladatelju premilih Marijinih pesmi, kako se čuti nevrednega hoditi v novem dostojanstvu.

»Kako sem, grenak in prežaljen ves:

Ah! moja krivda, moj največji kes!

Mariji tožim, blaženi Devici,

Vodnici svoji, sladki Pomočnici —

Vse pesmi svoje kličem v prošnji glas.

Marijo prosim, blaženo Devico,

Vodnico svojo, sladko Pomočnico.

Svetnike prosim, nedosežne vzore,

Ki vabijo me v serafinske dvore.

Sobrate prosim v angelskem poslanstvu,

nevreden hodim v novem dostojanstvu —

Prosile, da mi Bog bo vse spregledal!

Ko se je tako duhovnemu očetu spovedal, ga je ta vsega potolažil. Novomašniku Alojziju se je godilo kakor nekoč njegovi nebeški Materi, mladi, presrečni nevesti Sv. Duha, ob obiskovanju stare tete Elizabete. Klečečemu pred starim patrom Angelikom, reče spovednik proseč zase novomašniškega blagoslova:

»Odkod gre meni Vaša čast iskrena?

Jaz blagoslavljam Vas, Vi boste mene:

Na »apex rerum« vrh reči — Vas žene«,

in mladeniška duša se je dvignila liki škrjančku v nepopisni radosti »vrh vseh reči«, kamor jo je klical glas božji. —

(Dalje.)

¹ Dr. Grivec, ustanovitelj Apostolstva sv. Cirila in Metoda in njen predsednik, je prvak med slovenskimi učenjaki v vseh zadevah vzhodno-cerkvenega vprašanja.



ČEGAVE KNJIGE ČITAMO.

Janez Jalen.

Rodil se je na Breznici 26. maja 1891 in je študiral bogoslovje; leta 1915. je bil posvečen za mašnika. Zdaj je katehet pri Sv. Petru v Ljubljani.

Kar nenadoma se je javil z dvema izvrstnima igrama iz kmetskega življenja: »Dom« in »Srenja«. V letošnjo »Mladiko« pa piše uvodno povest: »Ovčar Marko.«

Jalen spada v krog odličnih mladih pisateljev in piše v »Dom in svet«, ki je najboljši slovenski mesečnik, ter v »Mladiko«, ki jo izdaja Mohorjeva družba v Celju, urejuje pa Fr. Finžgar.

RADIO.

(Prof. Fr. Fink, Maribor.)

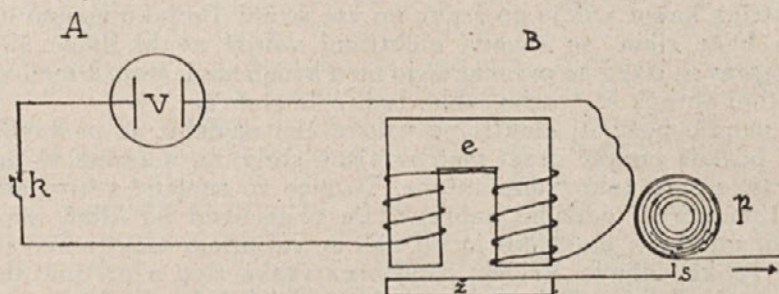
Brezžični brzjav.

Brzjav je mnogo uporabljeno in uvaževano sredstvo za hitro prenašanje nujnih naznanil tudi na jako veliko daljavo. Marsikdo je že postal pod brzjavnimi drogi in je pomišljal, kake vesti pač prav v tistem trenutku brne po žici. Brez žicne napeljave si mnogi ljudje brzjava niti ne morejo misliti, in vendar bo vse to kmalu romalo med staro šaro, kajti brezžični brzjav si pridobiva vedno večjo veljavo.

Zato bo zanimivo, če si ogledamo napravo brezžičnega brzjava nekoliko поблиže. Težavno to delo ne bo, saj še vsi vemo o elektriki, o

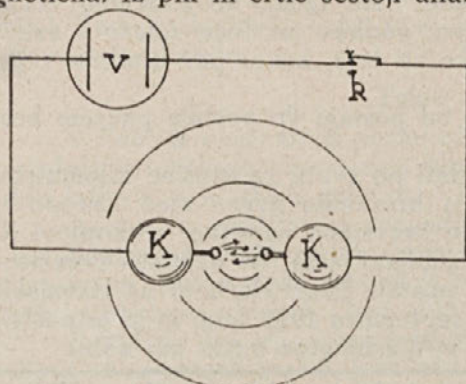
električnem toku in o navadnem brzojavu marsikaj iz šole in bo torej treba samo še dodati kaj o razliki med žicnim in med brezžicnim brzojavom.

Kot uvod si pogledjmo sliko, ki nam naj obudi spomin na ureditev žičnega brzojava.



V kraju A vidimo vir za električno silo ali električni tok (v) in ključ (k), s katerim lahko spojimo žico, ki je tam pretrgana. V kraju B, ki si ga lahko mislimo več kilometrov oddaljenega od kraja A, je železo v obliki podkve (e), okoli katerega je ovita žica. Na sliki vidite, da lahko gre električni tok iz vira (v) po žici do ključa (k) in — če ključ pritismo na žico — dalje po žici v kraj B, potem okoli koncev podkve zopet po žici iz kraja B v kraj A nazaj v vir. Ako ključa ne pritismo na žico, ni toka; šele po združevanju žic potom ključa stopi tok v žico. Pravimo, da je v tem slučaju električni tok sklenjen. Ključ lahko pritismo na žico samo za trenutek, pa tudi za več časa.

V kraju B pa vidimo še nekaj več, namreč ob koncu podkve neko železo (ž). Učenjaki so našli, da postane podkev iz navadnega mehkega železa takoj magnetična, ko kroži električni tok po žici, oviti okoli koncev podkve, kar se zgodi, če tok v kraju A sklenemo. Podkev torej postane magnetična in seveda pritegne železo (ž), a ga zopet izpusti, če ključ (k) dvignemo, ko torej v žici ni več električnega toka. Železo (ž) ima na eni strani podaljšek s svinčnikom (s), ki lahko napravi na vrtečem se papirju (p) piko ali črtico, kako dolgo je pač tok sklenjen in podkev magnetična. Iz pik in črtic sestoji alfabet, tako da more uradnik v kraju B



iz njih sestaviti besedilo, ki mu ga je uradnik v kraju A poslal po žici v pikah in črtah, kakor je pač pritisnil s ključem več ali manj časa.

Kraj A ima na sliki samo oddajno napravo, kraj B pa samo sprejemno. V istini pa ima vsak kraj tako oddajno kakor tudi sprejemno napravo, da more brzojave oddajati in tudi sprejemati.

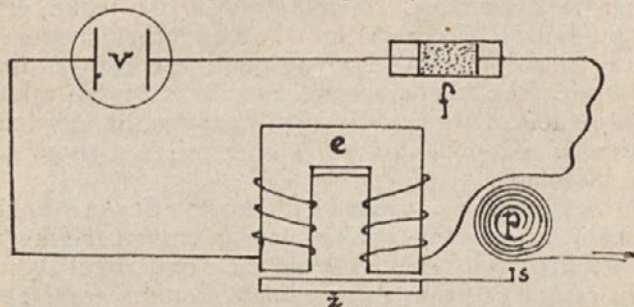
To je toraj žični brzojav! Kako pa je to pri brezžicnem brzojavu?

Poglejmo si sliko, ki nam kaže oddajno napravo, kakršna je n. pr. v

kraju A. Tu vidimo zopet vir električne sile (v) in ključ (k). Ta dva dela sta zvezana s kratko žico z dvema velikima kovinastima krogla (K), ki imata vsaka po eno majhno kroglico kot nastavke. Če pritisnemo ključ na žico, se napoje krogle z elektriko in med kroglicama preskakujejo električne iskre. Te iskre povzročajo v zraku električne valove, to se pravi, da se širi elektrika kakor valovi po zraku na vse strani. Po tako majhni napravi, kakršno kaže slika, se seveda električni valovi ne bi daleč širili. Pri večjih napravah iskre ne preskakujejo med kroglicami, ampak med velikimi kovinastimi obroči, ki tvorijo lahko tudi cele stebre.

Da morejo pošiljati električne valove čim najdalje, so postavili poleg oddajne postaje po več deset metrov visok stolp, na katerem so pritrjene dolge, ravne žice, takozvane antene. Te žice so spojene s krogli ali s kovinastimi obroči oddajne naprave. Če pritisnemo na ključ, se napoje torej tudi antene z elektriko in od njih se razširjajo električni valovi po zraku v velike daljave. Pridejo torej brez vsake žice n. pr. tudi do sprejemne postaje B, kjer jih je treba sprejeti. Električni valovi trajajo kratko dobo, če pritisnemo na ključ samo za trenutek; pa tudi dalje časa, ako je električni spoj daljši.

Kakšna je sprejemna postaja?



Tam so tudi antene, ki sprejemajo električne valove in jih vodijo do sprejemnih naprav. Kakšna je ta, nam kaže slika. Tu vidimo zopet vir električne sile (v), električno žico do podkve (e) s pisalno napravo (ž). Tu vidimo še neko poseb-

no pripravo (f), ki se imenuje Fritter ali Kohärer, to je samo par cm dolga cevka, v kateri so kovinasti opilki.

Na sliki se prav za prav dozdeva, da je električni tok sklenjen in bi torej morala podkev železo (ž) pritegniti. Ali to ni tako, kajti opilki zabranjujejo, da se električni tok sklene. Šele tedaj, ko zadenejo cevko električni valovi, je tok takoj sklenjen, podkev privleče železo s svinčnikom ter piše na vrteči se papir pike ali črte, kakor pač uradnik v postaji A pritiska na ključ.

Tako more torej priti brzojavka od postaje do postaje povsem brez žice.

Električne valove je mogoče poslati po svetu na stotine kilometrov. Velike postaje na kopnem vzdržujejo brezžično zvezo med Evropo in Ameriko, vsaka večja ladja ima svojo brezžično napravo, zrakoplovi jih tudi že uporabljajo. V Domžalah pri Ljubljani je za nas najbližja brezžična postaja. Med največje na svetu spada postaja Pearl Harbour na Havajskih otokih, ki je začela poslovati dne 30. septembra 1917. leta in ki je poslala prvo brzojavko mornariškemu uradu v Washington 9.620 km daleč.

Na vseh društvenih prireditvah, taborih, sestankih prodajajte Slomškove slike!
Najzvestejši spominček Slovincem na Koroškem in Primorskem bo Slomškova slika!

ROPARSKI POGLAVAR.

(Povest. Po Jos. Eckerskornu. Z dovoljenjem »Missionsdruckerei, Kaldenkirchen, Rhld.«)

(Dalje.)

Mojado je kriknil ko ptica, splazil se v visoki travi do prepada in z nožem čakal. Džon je razumel Indijančev krik, ozrl se je in zagledal razbojnike. Vedel je, da Risa ne bo mogel ujeti. Toda Ris ga je držal krčevito; tudi on je videl može in hotel Džona tako dolgo držati, da bi prišli tovariši.

Tedaj je napel Džon vse sile; s silnim sunkom si je osvobodil desnico, zamahnil po Risovi glavi, da se je onesvestil; Risovi roki sta se razklenili. Džon je skočil po koncu; bil je zadnji čas; komaj trideset korakov daleč so bili razbojniki. Letel je na trhlo brv; komaj pa je bil na polovici, je bil že tudi prvi razbojnik na brvi; ostali so vpili in bodrili tovariša.

Mojado je zopet kriknil, da posvari Džona. Ta je hitel po nevarni brvi, še en skok — in bil je na drugi strani. Po zadnjem skoku se je brv nevarno zamajala, tako da je razbojnik obstal. Šele ko so mu z druge strani klicali korajžo, je šel za Džonom; mislil je, da je Džon sam. Ni videl indijanske roke, ki se je pomolila iz trave; dvakrat je vsekala z nožem in vrvi, na katerih je slonela brv, so bile razrezane, brv pa je strahovito zahreščala v globočino. Razbojnik se je ujel za les in obvisel z brvjo vred, ki je bila na onem bregu še privezana z vrvmi, nad prepadom.

Razbojniki so zarjuli; nekateri so se lotili Risa, da ga spravijo k sebi; drugi so strmeli v prepad, kjer je visel tovariš med življenjem in smrtjo. Tedaj se je eden od njih ojunačil, zlezal na rob in previdno lezel po viseči brvi kakor po lestvi navzdol.

Džon je bil skrit poleg Mojada; oba sta napeto gledala v prepad. Zdajci je prišel mož do tovariša; objel ga je in nezvestnega dvignil na ramena. Takrat se je zgodilo nekaj strašnega: nezvestni razbojnik je prišel toliko k sebi, da je začutil tovariša. Gledal ga je besno in ga smatral za sovražnika. Uprl se mu je, v svoji blaznosti ga je začel suvati; nekaj trenutkov je trajal boj. Toda perele vrvi in šibka, viseča brv niso mogli več držati borcev; vrvi so se raztrgale, brv in moža pa so zleteli v grozni prepad.

Džon in Mojado sta zlezla po travi nazaj in prišla k votlini, kjer je čakala Acena. Našla sta jo na kolenih v molitvi.

Džon ni bil nič kaj zadovoljen, ker se mu ni posrečilo, da bi bil Risa ujel. Toda prihodnjič! Tako si je mislil in bil prepričan, da mu drugič ne bo več spodletelo.

Tajno zborovanje.

V Suču je našel Džon pismo od advokata Avela, kjer ga ta vabi, da se udeleži katoliškega zborovanja blizu mesta Toluka. Zborovanje je moralo biti tajno v neki skriti dolinici.

Aceno sta pustila pri gospodični Elen v Suču, ker sta vedela, da so katoliški shodi v teh hudih časih nevarni. Zato tudi Mojado ni odšel kar naravnost proti Toluki, ampak je rekel, da bo šel grede še nekatera indijanska plemena obiskat. Džon si je pri tem mislil svoje in dal Mojadu prav.

Prišel je dan zborovanja. Sredi samotne dolinice je bil oder, okoli njega so se zbirali možje, katoliški odposlanci iz raznih krajev; okoli dvesto jih je bilo. Trije škofje so bili navzoči, voditelj pa je bil vneti Avelo.

Govorniki so govorili o strašnem zatiranju Cerkve, govorili o sveti veri in o domovini; Džon je pripovedoval o »Hudičevem gnezdu« in o umorjenem patru Jožefu. Potem je nastopil kot govornik mladi pater Anton, ki ga je videl Džon ob smrtni postelji Pirove žene. Navdušeno je govoril pater o svetem boju za vero in Boga.

Ko so oči vseh gorele ob patrovih besedah, jih je nenadoma nekaj presekalo. S peklenskim vriščem pridivja druhal razbojnikov in plačanih pretepačev. Bogve, kako so sovražniki izvohali to tajno zborovanje katolikov! Kakih sto potepuhov so oborožili in poslali, da razbijejo in pobijejo katoliške može.

Napad se jim je le predobro posrečil. Nepopisna je bila zmešnjava, na vseh koncih so se borili, kri je tekla v potokih. Glavni boj so bili okoli odra. Tu je stal Džon in Avelo, ki sta s stoli branila duhovnike in škofe. Avelo je že krvavel, Džon je udrihal s polomljenim stolom in gledal, če bo zagledal tudi Risa; pa ga ni bilo.

Katoliki so se vedno bolj umikali in stiskali okoli odra; položaj je postal obupen.

Zdajci zaori z vseh bregov naokoli krik sto in sto Indijancev, ki so drveli kakor vihra na pomoč katolikom. Vodil jih je Mojado.

Za hip je utihnil boj. V naslednjem trenutku pa so se razbojniki vrgli proti Indijancem. Grozovito klanje je nastalo in razbojniki so bili strašno kaznovani.

Tokrat je gledal Džon Mojada v vsem dostojanstvu indijanskega poglavarja, ko je stal na visoki skali in s svojimi klici vodil bitko.

Dolgo boj ni trajal. Razbojniki so zbežali s krvavimi glavami. Tudi katoliki so imeli mnogo ranjencev; pogum pa se jim je še bolj užigal, ker ga je netila kri mučenikov.

Vsi so se zahvaljevali Džonu in Mojadu ter zvestim Indijancem, ki so z ganljivo pobožnostjo sprejeli blagoslov škofov. —

Drugi dan so pisali protiverski časniki o krvavi bitki in poročali, da so katoliki skupno s potepuški Indijanci napadli domoljubno društvo, ki je napravilo izlet v bližnje hribe . . .

Zopet pri Sv. Antonu.

Minili so meseci, Elen je ozdravela in mogla na pot. Od Sonorovih iz Los Anheles je dobila že marsikako pristrčno pismo, od svojega svaka Golden pa nič. Kaj se je zgodilo, da ji tudi Sonorovi nočejo o njem nič pisati? Denarjev je imela dovolj, ker je Džon pobral razbojnikom ves denar in ga Elen vrnil; kar ga ni bilo njenega, ga je oddal pri policiji.

Mojado in Džon sta medtem, ko sta čakala na Elenino ozdravitev, hodila po meksikanskih planinah. Toda o Risu in njegovih roparjih ni bilo več ne duha ne sluha; izgubili so se nekam.

Slednjič so se napotili: Džon, Mojado, Elen in Acena na pot v Severno Ameriko. Niso šli z ladjo v Los Anheles, ker bi morska vožnja Elen lahko škodovala. Zato so ubrali pot po suhem in prišli srečno na ameriška tla in k Sv. Antonu.

Pri Sv. Antonu je srečal Džon stare znance: Miklavčiča, Verona in še druge. Vsi so občudovali Džona in Mojada, ko je Džon s preprostimi besedami pripovedoval o Risovi četi.

»To je ista reč kot pri nas »kukluksi«; ti prav tako sovražijo katolike«, je rekel Verono.

»Golden je tu«, je rekel Verono Džonu, ko sta ostala sama.

»Golden? Svak gospodične Elen?« se je začudil Džon.

»Pojdi, ga boš videl, tega pobožnjaka, ki se napravlja tako svetega in katoliškega!«

Prišla sta k »Modrasu«, kjer je pred meseci ubil Ris Fipsa. Verono je vstopil prvi, za njim je šel Džon.

»V tej beznici je Golden?« ni mogel Džon verjeti.

Spodaj ga nista našla; zato sta šla v prvo nadstropje. Nasproti jima je zabučal ženski smeh. Obstala sta pred vrati, ki so vsa imela okenca.

»Poglej!«

Džon je pogledal in se ni mogel načuditi »pobožnemu« Goldenu: sedel je za mizo, ki je bila mokra od pijače; zraven so stale steklenice; neki moški je mešal karte, dve razuzdani ženski sta se pohotno zibali in kadili cigarete.

Udaril je po vratih, da so odskočila. Razuzdanki sta zavreščali, Golden je prebledel.

»Kaj hoče ta gospodič?« je porogljivo vprašal igralec s kartami in prijel za žep, kjer mu je bila pištola. Toda za Džonom je zagledal še Verona in mislil, da jih je na hodniku še več; zato je sedel mirno.

»Kaj hočem?« je povzel Džon. »Pozdrav imam za gospoda Golden.«

»Pozdrav? Zame? Saj Vas ne poznam.«

»Slab spomin imate, Golden. Pozdrav imam od vaše svakinje, ki je tu v mestu. Rešil sem jo in jo vodim nazaj v Los Angeles.«

Golden je postal več ko bled: rjav in siv v obrazu. Kakor zločinec se je skrušil, ni si upal pogledati Džona.

»Ali me zdaj poznate?«

»Vrag naj te vzame!« je bruhal Golden.

»Hm! Zelo krščansko! Zelo primerno za pobožnega Golden. Pa bo prej še koga drugega vzel vrag...«

»Kaj pa hočete?!«

»Nič. Prišel sem le gledat, kako se imate.«

»Pojdite!« je zasikal Golden, pobral karte in jih vržel po mizi. »Igrajva!«

Ko je Džon odšel, je planil Golden po koncu in strahovito zaklel: »Zdaj ne morem ostati tu! Ta prokleti Hrvat bo nahujskal sodnijo name! Še nočoj moram odtod!«

»Prej ga bomo še pili«, je rekla ena od žensk, ki je imela lica po modi pobarvana.

Isti dan še je Golden izginil iz mesta.

Priporočamo dve zanimivi povesti: »Pont des artska beračica«, po W. Hauffu priredil Franjo Kolenc, kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu; velja 12 Din brez poštnine. — »Slednji vitez Reberčan«, spisal dr. Ozbalt Ilauing, ki piše zanimivo povest v »Slov. Gospodarju«; »Črni križ pri Hrastovcu«. Cena 20 Din.

Naročajte pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru!

Slovenci nimamo skoraj nič domačih slik. Le pogledjte slike v domači hiši! Vse skoraj so delale nemške fabrike. Ta slika pa je delo naše domače Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

STRIC PETER POD VAŠKO LIPO.

Fantje, saj me ne boste nagnali, če sem prišel k vam vasovat? Kar vesel sem, ko vas je toliko, in le škoda, da nam urednik več prostora ne pusti; pravi, da jeseni bo že spet 32 strani. Jaz bi rad, da bi se tudi fantje tako številno združili kot se dekleta. Kaj mislite, kako je to, da žena tolikokrat režira moža in ga še pri politiki komandira? Zato, ker se dekleta vse bolj brihtajo; fant pa se malokaj briga za drugo kot le zase. V mariborski škofiji je okoli 20.000 deklet v družtvih; fantov pa je le okoli 6000. Vidite, da nosijo dekleta zastavo, čeprav ste vi bodoči gospodarji v občini in državi! Zato pa sem vas tem bolj vesel, ker se oglašate z dopisi. Čeprav radi prostora ni mogoče, da bi jih v celoti priobčil, vendar se bomo lepo pomenkovali kakor da smo res pod lipo. — »Podpečinski« piše o Mariji Reki. Ali ste že čuli o tej romarski cerkvi? Nad št. Pavlom v Savinjski dolini je. Tjakaj so romali iz Trbovelj, št. Jurja ob Taboru, Galičani od Celja itd. Cerkev je stara 235 let. »Podpečinski« pravi, da so romanja prenehala, še domačini so mlačni; pravi da je nekatere fante še za banderonosce sram. Tako pač marsikje gine stara vera in so romarske fare, kjer niti domačini ne vejo več za čudežno veljavo domače cerkve. Res je tudi, da je bila nekoč za fanta čast, če je nosil križ ali bandero pri procesiji; danes je mnogo fantov tega — sram. Res je v tem verska mlačnost; vendar pa vzrok za njo ni vedno fant sam, temveč ljudje sploh in duh časa, ki je vzel Cerkvi njeno občestvenost in vzvišenost. — »Zagorski fant« je v svoji poslanici: »Vsem, ki so dobre volje!« zagrabil najhujšo rano našega ljudstva: pijančevanje. Pismo je od Sv. Jurija ob Ščavnici, rojstnega kraja dr. Korošca; pisal ga je korenjak, ki je že 67 let abstinent! Koliko denarja požre alkohol! Koliko jih je spravil v ječe, v blaznice, v bolnice! Po naših knjigarnah leži za 20 milijonov dinarjev knjig, ker ni kupecv! Za alkohol kupcev ne manjka. Še celo društva s »prosto zabavo« podpirajo pijančevanje. To so strašne resnice! Prestrašne, kjer se celo žene opijajo; ali pa, kjer imajo neumno vero, da je treba otroku vsaj tedaj, ko dobi prvi zob, alkohola. Res je, da ne moremo zahtevati, da bi se vsi odpovedali opojni pijači. Ne! Nekaj pa je le treba tudi takih junakov abstinentov zato, da pokažejo, da je tudi brez alkohola mogoče živeti. Za vzgled so nam potrebni! Drugi pa naj držijo vsaj mero, da po naših vaseh ne bo tiste žalostne slike, ki jo je moral žalibog opaziti že tudi naš kralj, ko se je vozil po Gorenjskem: Lepa, lepa je Slovenija; le pijanci jo kazijo . . . — Tudi iz Zreč, s konca Dravinjske doline se je oglasil J. G. in udaril po pijancih. Res bi bilo dobro, če bi na vsaki občini imeli vsako nedeljo nabita imena tistih, ki so prejšnji teden pijani kolovratili in »aufbiksali«. Zrečan svetuje, da bi združili »Naš dom« in »Prerod«. Ali fantje poznate »Prerod«? To je list za treznost, ki izhaja v Ljubljani. Prav pravi dopisnik: Nevednost je tista nesreča, ki ljudstvo mori. — M. Tonek iz Pobrežja priporoča fantom knjižico: »Fantič, le gor vstan!«, ki jo je spisal vneti ljubljanski duhovnik Janez Kalan; »Wasserkalan«, t. j. vodeni Kalan, ga imenujejo hudomušneži, ker je hud nasprotnik alkohola. Ali pa ni čudno, da je ravno ta vneti abstinent kljub svojim letom tako čil in močen, da že dalj časa deluje kot duhovnik med Slovenci v Nemčiji? (M. Tonek pozdravlja M. Maksa pri Sv. Križu pri Kostanjevici.) — »Pavliha« od Sv. Jurja ob Taboru je napisal zabavno zgodbico o Florijančku pijančku, ki je šel vasovat; pa so fantje na Maričkino okno pristavili lestvo in slamnatega moža, potem so nahujskali Florjančka nanj. Drugače je bil bojazljivec, kakor vsi pijanci; le ker ga je imel pod klobukom, si je upal nad »vasovalca«, dokler ga ni lopnil z gorjačo. Joj, joj! Ubil sem ga, se je Florjanček iztreznil, zbežal domov in ves drugi dan bil zaklenjen, ker se je bal orožnikov. Zvečer ga je »zeja« speljala z doma, tako da je izvedel, koga je ubil. — Menda ne bo nobene Maričke, ki bi pijanca marala? — Tudi Primorcev se je »Pavliha« spomnil in Slavka Ivanoviča. Fantje, tako je prav, da ste zavedni Slovenci in Jugoslovani! Kako grd je fant, ki v lastno skledo pljuva, le ker ga pri vojaki kak kaplar morda ni dovolj ljubeznivo pogledal! — M. M. iz Loč je dekleta prijel in Tilko, češ, če bi fantje sami imeli denar, bi društveni dom že davno stal. — Orel Honzek iz Loč pa poroča Francetu v Srbijo, da ni nič več onega živahnega društvenega življenja kot nekdanj. — A. K. M. od Sv. Križa pri Litiji piše, da je ravno tistih misli kot so v »Grenkem pismu«. — M. Arguč Martin, organist pri Sv. Jerneju pri Ločah se je tudi oglasil; fant iz Srbije ga je spravil med nas. Orgleca pri Zg. Sv. Kungoti pozdravlja, mi pa njega; zdaj imamo že dva organista med seboj, da nam zaorglata, kadar bo treba. — Hej! Pa še tretjega menda; ali ne? — Štefan iz Loč piše, da je pomlad oživila Orle, dekliski krožek pa menda bolj hira. Ali nič ni deklet, ki bi znale družiti?! Morda je premalo ponižnosti? — Še iz Zafoshta pri Slov. Bistrici se je oglasil fant. Ali imate vsako leto to lepo navado, da

postavite majniško drevo? Povsod te navade nimajo. (Zafoščan se vsem, ki so bili pri delu, srčno zahvaljuje.) — No, tudi iz Slov. Konjic je prišel glas »Dravinjskega! Cilka ga je priklicala. Konjiški fantje pa so res delavni in marljivi, čeprav malo pišejo. V zadnjem poslovnem letu so imeli 30 sestankov; obravnavali so zgodovino domačega kraja, zdravstvo, delo in življenje Krekovo, Slomškovo itd. Po 25 fantov je prihajalo; na rekrutski tečaj celo 60. Blagor fantom, ki se tako pripravljajo za življenje! Posebno mi ugaja, da obravnavate zgodovino domačega kraja. Kaj lepo bi bilo, če bi imelo vsako društvo spisano tako zgodovino; potem pa še vsaka naša kmetska hiša! Saj imamo toliko častiljivih kmetijskih hiš, ki bi zaslužile, da imajo napisano zgodovino. Ne bi bilo težko! Č. g. župnik ali kaplan ali učitelj bi svetovali; pri zemljiški knjigi na sodišču se marsikaj najde. Fantje, ali vam tega ni že tudi »Slovenski Gospodar« svetoval? — Avgusta bodo imeli Konjičani fantovski dan! Na korajžo vas kličejo, fantje Dravinjci in Pohorci! — Joško Gol od Sv. Barbare v Hal. poroča o lepem uspehu iger: »Zarika in Solnčika« in »Prvič med gospodo.« Največ zasluge zato ima predsednica Dekl. zveze J. Z. Praviš, da Te je sram, ker fantje niste tako složni kot dekleta. Je res čudno, da je povsod isti križ: fantov ni mogoče dobiti skupaj. Ali jih znamo ne, ali kaj? Ti si imel torej velike »mustače« in upaš, da Ti jih za par let ne bo več treba ponarejati. Dekletom naročaš, da svoje »gredice« plevejo in cveticam prilivajo, ker pojdeš k naboru in bi pušelj rad! Ali ste med tem že igrali drugo igro? Pušelj pa že mora biti: najlepši pa je martin blagoslov! — Fant od Sv. Antona v Slov. gor.: Prav imaš! Kdor v gostilne zahaja, nima nobenega zmisla ne za pouk, ne za pošteno zabavo; ne čita nič, ne ve nič. — Janez Holc, Sv. Lovrenc v Slov. gor., opozarja na veliko neotesanost nekaterih fantov in »dedcev« — saj imena »mož« niso vredni —, ki ob nedeljah zunaj cerkve stojijo. Gre v cerkev morda daljnjo pot, potem pa — kot bi hotel imeti Boga za norca! — stoji zunaj, kakor da se je sam izobčil od vernega ljudstva. Kaj hodi Boga dražiti? Ali ni to res grda navada, ki ni le greh, ampak tudi sramota! — Iz Velesovega je pisal Zorman Viktor Slavku Ivanoviču: »Le pogum, brat na Goriškem! Ko pride čas našega skupnega veselja, ne vračaj hudega s hudim, ampak z dobrim! Kmalu zopet piši!« — Janko G. iz Stoprc pri Rogatcu poziva fante in dekleta, da malo bolj sežejo po knjigah. 190 jih ima izobraževalno društvo. Naša mladina mnogo premalo čita. Na eni strani imamo toliko listov, da jih je že res preveč. Na drugi strani pa ljudje danes nečje nič resnega, poučnega čitati: le še kako kratko zabavno reč ali pa zafrkljivo politiko. — Janko bi rad slišal tudi kako stoprsko dekle med gredicami. — Fant iz Dramelj opozarja na nevarnega škodljivca: nikotin, ki je v tobaku. Čikajo menda naši fantje ne! To je strašna navada. Toda cigarete, cigare, pipa! Kako smešen je fantič, ki se prvič sili h kajenju, ko mu želodec in glava protestirata! O, če bi v dobrem bili tako vztrajni kot pri kajenju! Menda je to najhujša strast in je potrebno veliko junaštvo, da se odvadimo kajenju. Kdor se ga pa ne navadi, ga nikoli ne pogreša. — Lepo odgovarja »Grenkemu pismu St. Lorange iz Šmarja pri Jelsah: Ravno preprosta pisma delajo »Naš dom« tako prikupljiv: ta pisma ravno izobražajo kmetško mladino. Vi izobraženci pa potrpite! — Slično piše Slavko Meško iz Polensaka: »Naš dom« je mladinsko glasilo; komur je preveč prostaški, naj si vzame »Dom in svet« ali »Čas«. N. d. bo uspeval le, če bo najtesneje zvezan s kmečkim ljudstvom. Vedno sem ga zvesto čital in uvidel, da je bil najlepši, ko ga je urejeval č. g. Krajnc. Tistikrat smo res lepo, domače kramljali pod lipo. (No, g. urednik, ali slišite svojo obsodbo? Op. strica Petra.) N. d. bi bil na smrt obsojen, ako bi ga ne pomladili spet z boječimi kmečkimi dopisi. — Pertoški fant me je zelo razveselil. Pertoča je v zgornjem koncu Slov. Krajine (Prekmurja). Le oglašaj se in kar po prekmursko piši; saj se razumemo. Bog živi! — Plohl se tudi ne strinja v vsem z »Grenkim pismom«. »Trapistov Jürek« je lepa povest; g. Golec pa silno priljubljen ljudski pisatelj. (Opis Marije Bistričke le pošlji, pa s sliko!) — Iz Vitanja A. K. pravi, da je France pozabil povedati, pri čem so junaki v Skomarju; pozdravlja fanta iz Vurberga. — Anton Oblak nam je poslal od St. Jošta nad Vrhniko navdušen nedeljski pozdrav. (Vrhnika je blizu Ljubljane in je rojstni kraj znamenitega pisatelja Ivana Cankarja.) — Janez Sovjak iz Trbegovcev piše, da mu mladinska pisma in »Roparski poglavar« najbolj ugajajo. — J. Š. iz Jarenine piše o modi. Slabih časov smo krivi sami, ker za »modo« tratimo denar. Prav pravi srbska pesem: »Krila kratka do kolena — sva si gola do ramena — zar te nije sramota? — Rukavice do lakata — sva si gola oko vrata — pa šta ćeš, kad je moda ta!« Mar bodo take žene vzgajale mladino? Saj same veste, da ne spada skupaj: doma gnoj kidati — k cerkvi greš pa v moderni obleki, s svilenimi nogavicami, z lakastimi čevljički in s »handtašerli«! — Ivan L. iz Prihove je zadovoljen z »grenkim pismom«; pol je bilo preveč dopisov. Kaj n. pr. Treba

vsej Sloveniji vedeti, kakšna so dekleta pri Veliki Nedelji! (Jaka menda ni zares izgubil korajže? Radi šaha bom podregel ugankarskega urednika; to me veseli, da ste šahisti! Fantom šah zelo priporočam.) — G. J. iz Okroga (Ponikva ob juž. žel.) poziva mladino, da sledi naukom g. kaplana in čita in širi le dobre liste. — Ferdinand iz Št. Vida pri Ljubljani: Tebi je urednik zelo hvaležen za razumevanje in spomin. Vsi mi pa žalujemo za Joškom. — Fant iz Vurberga se zahvaljuje Ferdinandu za hvalo. (Kaj so dekleta res huda? Radoveden sem, če bodo pisala.) — A. Mir od Sv. Miklavža pravi, da je bilo »Grenko pismo« preostro. »Trapistov Jürek« ni za nikogar žaljiv; ljubezenskih reči pa tudi ni bilo toliko. Dopisi so preprosti in odkritosrčni; človek jih res rad prebira. Za dopisnike so koristna vaja. Pretirano je tudi, da se inteligenca smeje.



Joško iz Banata (Joško šega),
umrl za sušico, star 27 let.

Saj N. d. ni revija, temveč glasilo preprostih ljudi, ki imajo pravico do besede v njem. Bojim se, da bo »Grenko pismo« skalilo dopisnikom veselje. (Bož ne daj!) Dopisnica naj se prihodnjič podpiše! — Z Goriškega se Sl. Ivanovič zahvaljuje vsem, ki so se tako pristržno odzvali. Upamo, da nam bo še kaj pisal. — Iz Radeč pri Zidanem mostu: Pri okrožnih tekmah v Celju je dosegel naš odsek 243 točk in drugo veliko diplomu. Bož živi naše Orle! Želim tudi Orlicam tak uspeh. 1. julija pa pojdejo na Stadion, kjer bo največja letošnja prireditel. — Fantom od Sv. Petra pri Mariboru hvala za vzpodbudno pismo! — Andreju od Vrhničke pozdrave tja v Mostar! Daj Bož, da bi dobil N. d. tudi okoli Vrhničke kaj naročnikov! Kratkim hercegovskih črtic bo urednik vesel! — Sv. Lovrenc v Slov. gor., brat Orel: Tvoj članek je izvrsten. Za objavo ni, pač pa smo ga pre-reševali na uredniški seji in Ti moram reči, da smo Tvoje predloge sprejeli kot smernice. — Ivan Premrl: Ali ni bila ta zgodba že lani v N. d.? O Slomšku kot novocerkovškemu kaplanu pa bi zelo radi natisnili, kar še ni bilo objavljeno. — J. Zl. Sv. Primož: Pripovedko o Dev. Mariji na Kamnu sem slišal (ali čital) nekoliko drugačno. Ali jo pri vas tako pripovedujejo? Oglasi se še! — Fant iz Vurberga (Podpis!): Vinski bratci pravijo, da ni moški, kdor ne pije. Videl sem pa že bable, ko se je pijano gužgalo za mizo. Ali je to bable bolj moško kot fant abstinent?! — Vurberška dekleta se po zaslugi vlč. g. voditelja pošteno držijo. Seve je tudi kaka garjeva ovca, ki krađe dekletom ugled s svojo nošo. — Fr. Lambizer, Plešivec: Pošljil! — Val. Novak, Pesje: Res je, če bi vsi naročniki točno plačali, bi vsak mesec bilo 32 strani! — Al. Janžekovič, Sv. Marjeta: Za oboje hvala, posebno za govor. Čim bom imel malo več prostora, ga priobčim. Kako ste se kaj imeli v Središču? — Antonu Kišku pri Sv. Križu pri Litiji Bož povrni za trud in prosimo tudi za Slomškove slike! — Jakec iz Haloz pravi, da čita najrajši: »Fantič le gori vstan!«, »Rožica s Krasa« in »Čuvajmo zaklad sv. vere!« — Joško z Vinskega brega javlja o stanju vinogradov pri Sv. Lovrencu: torej bo trgategv bogata! Članek pa le pošljil! — Zviti Jaka iz Kajtebriga: Pesem nam vsem ugaja; le na prostor bova počakala. — Stanko Vrtnjak: Imaš dar! Če prideš v Maribor, oglasi se! To črtico bi bilo treba izpiliti, drugače naju bi oba napadli. Na svidenje! — Iz Rečice ob Paki nam je M. W. poslal popravek na pismo Dekleta iz Škofje vasi. Isto tudi »Vojničana«. Radi »Vdove Rošljinke« se nam je res zdelo čudno. No, v lepo neprijetnost nas je spravilo pismo! Zelo nam je žal, da smo natisnili narobe poročilo in se obema, ki sta poslala popravek, zahvaljujem. — Vsem drugim: Za to številko moramo predal zapreti. Saj bi tudi jaz še rad ostal med vami, dragi fantje, pa ne morem. Nič se ne jezite, če niste prišli vsi do besede, Noben dopis ni izgubljen, čeprav ni tiskan. Glavno je, da se vadite v pisanju in da se pogovorimo. Ostali, ki danes niste mogli priti do besede, pridete prihodnjič. Vse vas pa lepo pozdravlja

Stric Peter.

Skrbite, da bo v društveni sobi, v šoli itd. Slomškova slika v okviru!

DEKLIŠKE GREDICE.

(Urejuje predsednica osrednjega vodstva Dekliških zvez v Mariboru.)

Tončka Savinska: Vprašam, ali so mi vseh dekleta s porezanimi lasmi »bubikopf«? Iz svojih mladih dni se spominjam dveh slučajev, da so imela izjemoma dekleta porezane lase; ena je prestala težko bolezen in je vsled te izgubljala lase, da so jih moral kratkoma odstriči; smilila se nam je vsem. Nosila je svilen kapico, dokler so ji zrastle lasje, tako se je sramovala. Drug slučaj je bilo blagodušno, bogato dekle, ki se je nalezla mrčesa, ko je stregla revnemu starčku, zapuščenemu od vsega sveta. Da se reši teh živalic, si je odstrigla lase, ker ni hotela zapustiti starčka, predno ni izdihnil. Iz ljubezni do nje, požrtvovalne duše, in da pomirijo razkačenega očeta-gostilničarja, so si dale postrici tri prijateljice lase, da bi ne bila le ona v zasmeh, zlasti, ker je bila starejša. — Dne 15. maja l.l. je govoril odličen mož iz inozemstva na ljudski univerzi v Mariboru o dekletih in ženah nekdaj in sedaj. Rekel je med drugim: »V neki stari knjigi za vzgojo redovnic stoji zapisano, naj se redovnicam odstrižejo lasje, ker jih to naredi oga bne moškemu svetu.« O sv. Elizabeti, kraljici ogrski, in o Izabeli, kraljici španski beremo, da sta si ob smrti ljubljenega soproga ostrigle svoje krasne lase, ker niso več hotele biti vseh nobenemu možu — torej v znak žalosti in zvestobe do pokojnika. O sv. Klari beremo, da se je rešila vsiljivega ženina s tem, da si je razkrila ostriženo glavo in z grozo so se obrnili moške od nje. Ostrižena ženska glava vzbuja tudi meni usmiljenje; zdi se mi smešna ali oga bna, včasih celo grozna. Vsekako dekliška ni. Zgoraj imenovani predavatelj je med drugim rekel tudi to: »Dekleta ugajajo tem bolj, čim bolj so dekliška, žene so najlepše, čim bolj so res predstaviteljice plemenitega ženskega bistva. Čim bolj pa hočejo biti dekleta ali žene »moške«, bodisi, da jih posnemajo v vnanjosti, kretnjah, oblekah, vedenju, tem bolj so zoperna in odbijajo moški svet.« — Meni se celo fantki smilijo, ako jim preveč odstrižejo laske, malone obrijejo, ker je to moda. — Nekdaj je bila to predpisana moda sužnjev. — Nemara so nosilke ostriženih las tudi neke vrste sužnje.

Prednica iz K. Da, težave so včasih z mladimi dekleti; osmešijo se, ako so zaljubljene preko ušes in preko glave. Le recite jim: »Pamet, pamet, pa malo več dekliškega ponosa! Ni lepo, ako nosiš vsakemu na ogled, kako vse gori v tvojem srcu. Dekle ne sme biti kakor tiste kure, ki kvočejo štirikrat na leto; kako neumno se vedejo včasih take kvoklje. A dekleta bi morala biti pametnejša; znati bi se morala vsaj malo obvladati. Moli in delaj, pa ti bo tudi to minilo, ako ni po božji volji tvoja ljubezen. Ljubezen je bolezen, ki jo mora prej ali slej preboleli vsak, vsaka.« Tako je ljuba prednica; moramo včasih potrpeti z mladenkami. Strogost jih odpahne od nas, jim vzame zaupanje. Sreča je, ako se taka ranjena golobičica zateče k starejši izkušeni prijateljici, ki jo tolaži, ji svetuje, jo varuje nepremišljenih korakov. Prednice Mar. dr. in predsednice D. Z. morajo biti predvsem sočutne, krotke, pohlevne, molčeče, a tudi odločne.

Tončka iz Poljčan: »Grenko pismo« je bilo vseh mnogim. Star, izkušen profesor me je vprašal, kdo bi neki pisal to-le pismo, ali res dekle? Da, sem rekla, imamo hvala Bogu tudi mnogo modrih deklet. »To mora biti zelo pametno dekle, ki zna tako povedati resnico«, je rekel stari gospod. Evo vam pismo, ki ga je prijateljica N. d. poslala meni kot odmev »Grenkega pisma«.

F. iz B. Z. nocojšnjo pošto sem dobila majevo številko N. d. Pomlad in prerojenje sta dahnila vanjo. Hvala Bogu! Zdaj bo cvetja, ko je led prebit. Imela sem že pripravljeno merico tavžentroz, da vam jo pokažem, z ozirom na vaše vprašanje na beli strani »mačje šole« — pa glej zdaj »Grenko pismo«, ki je tako lepo povedalo, kar je tudi meni v srcu ključalo. Kar vse bi podčrtala in podpisala. Veste, ravno zaradi nekaterih premalo nežnih dopisov v dekliških gredicah se nisem mogla preveč ogreti za N. d. Ni bil tako dekliški tisti dekliški kotichek, kot bi si ga bila želela. Saj časopis s tako važno nalogo mora zmeraj malo više meriti nad vsakdanjost; potem šele je zmožen dvigniti množico mladih do poleta k vzorom. — Seveda si pa kot nova naročnica nisem drznila izreči trde besede. Malo pa sem si očitala, da mi manjka ono drago zeljce, ki se imenuje potrpežljivost. Po mojem mnenju pa je imel g. urednik tega zeljca preveč. So pač različna dekleta slovenska, kot so pisane cvetke slovenskih trat. Maj je pa dvignil tudi N. d. precej, precej visoko. Dekleta, ki bodo počasi prečitala in preštudirala članek »Našim dekletom!«, bodo silno veliko pridobile. V njem je toliko dekliških nalog in ugank, ki so jim samo dekliška srca kos. Pričakujem prav lepih odmevov na ta iz globin zajet članek.

Marija iz O. Prav s Tabo sem čutila, ko se pritožuješ o vedenju cerkvenih pevk na koru. Jaz sem tudi v tem oziru veliko prestala kot pevk, ker se nekatere tovarišice prav nič niso zavedale, da je tudi pevski kor cerkev, torej sveti kraj, hiša božja. Jaz sem si vedno predstavljala kor kot bivališče sv. Cecilije in angelov, ki jo obdajajo in bridko mi je bilo, ako so krog mene klepetale, se smejale, sladkorčke delile ali še kaj hujšega uganjale. Sem pa tudi prepričana, da čaka pridne pevke, ki se lepo vedejo na Koru ter res v čast božjo — ne sebi v pohvalo — pojo, izredno plačilo. Znano mi je več slučajev, kako srečne so bile do smrti pridne cerkvene pevke. Tudi mati našega pesnika Silvina Sardenka je bila mnogo let pridna cerkvena pevk. — Strinjam se s Tvojim predlogom: Na vsakem koru bi morala viseti stenska tabla na zidu z napisom: »Pevski kor je tudi posvečen kraj, dom Kristusa Kralja.« — Da, organisti so velikokrat skriti mučenci. Samo Bog ve, kaj trpe; zato jih gotovo čaka nebeško plačilo.

Slomškova častilka: Rada bi bila en teden v Mariboru, da bi mogla vsaki dan hoditi na Slomškov grob molit. — Tudi doma lahko moliš k Slomšku, ker Te posluša in uslišuje Slomškova duša, ne pa telo. Glej, jaz bivam četrt ure od groba tega svetega moža, pa niti vsak teden ne morem tja; a kličem ga često doma in v cerkvi na pomoč in čutim, da za me prosi pri Bogu in mi pomaga v raznih zadevah. Ali imate pač vsa dekleta že nove Slomškove sličice s Slomškovimi izreki? Če ne, naročite jih; če pišeš meni, Ti jih lahko oskrbim. Navadno damo po 2 Din za komad; kar je več nego za kritje stroškov, pride v sklad za svetniški proces Slomška.

Micika iz B.: Prav res; dekle, ki se norčuje z duhovnikov, s pridigarjev, ne dela prav; gotovo ima zastrupljeno srce s čitanjem slabih knjig ali časopisov. V sv. pismu stoji: »Ne dotakni se maziljenca Gospodovega! Sreča bo bežala pred teboj; ko boš mislil, da jo že ujameš, pa je ne bo nikjer več.« Poznala sem odlične bogate osebe, ki so žalile duhovnike ali nastopile proti njim; nesreča je prišla čez nje in vso družino, čez otroke in vnuke; umrli so žalostne smrti. — In če tudi bi vedela za napake, bodisi še tako velike, ne sodi duhovnika, Bogu prepuščaj sodbo! Moli zanj, molči, in če drugi o tem govorijo, reci, da je bolje, ako s plaščem ljubezni in usmiljenja pokrijemo nesrečnega duhovnika. Blagor usmiljenim, ker bodo dosegli usmiljenje. Moli zlasti prvi petek za nesrečne duhovnike in kadar moliš križev pot in vidiš, kako je padel Gospod trikrat pod križem, daruj nepopisno trpljenje božjega Srca vprav pri III., VII. in IX. postaji za padle duhovnike. Sveta Mala Terezika Deteta Jezusa se je popolnoma Bogu darovala za blagor duhovnikov-misijonarjev. Sv. Frančišek Asiški je tako spoštoval duhovniški stan, da se ni upal sprejeti mašniškega posvečenja, in rekel je: Ako bi istočasno srečal angela in duhovnika, bi dejal angelu: »Počakaj, naj prej poljubim roko mašnikovo, ki vsak dan drži Jezusa, potem šele pridem pozdravit tebe, ljubi moj angel.« — Zelo je žalostno, nedostojno in neprimerno, ako se dekleta šalijo z mladim duhovnikom kakor s kakim fantom. Nikdar ne sme dekle dati povoda k neslanim opazkam veromrznim ljudem, ki imajo pač predobre oči in strupene jezike. V tej točki ne moremo biti nikoli preveč tankovestne in nežne. Kako je že Gregorčič pel: Srce človeško sveta stvar, — Ne šali z njim se mi nikar. — En sam pogled — srce mrje, — En sam izrek — srce se stre. Srce duhovnikovo je svetišče Gospodovo; gorje očesu, gorje roki, gorje besedi, ki bogoskrunsko seže vanj. — (Drugi dopisi so ostali za prihodnjo številko. Urednica deklških gredic ima ravno te tedne hudo skrb za svojo ljubo, težko bolno mater.)

Urednikova pošta. Št. Jurij ob Ščavnici: Opis pride v odlomkih; slike so izvrstne! Srčna hvala! — Franc Kramar: Vsega sicer še nisem utegnil pregledati, toda našel sem prav dragocene stvari, ki sem jih dal že v tiskarno. Z napevi je zaenkrat še križ, ker bi nam prišli predragi. Kaj pa »Pevec«? Oglasite se šel! — Frsk pri Gor. Sv. Kungoti: Stric Peter pravi, da mu je žal, da je moral Vaše odložiti. — Nebojse Zau-paj! — Prosim tudi slike! — Martin Kocmur, Celje: Letos nemožne. Pošljite septembra za 1929. Ko prečitam, se lahko šele dogovarjamo. — Kocmut, Št. Jurij ob Ščavnici: Sprejeli! Ko bo prostor! Prisrčno pozdravljeni v domačem kraju!

Naši dobrotniki: Habjanič Leopold, Betnava—Maribor 5 Din, Neimenovan iz Gorenjske 10 Din. Vsega skupaj 2210 Din. Bog plačaj!

Žalost v družini Našega doma: Umrli so sledeči naročniki: Komajzler Jože, Loke 257, p. Trbovlje. — Golob Zofija, Legen 19, p. Slovenj Gradec. — Šega Jožef, žand. stanica, Nakovo v Banatu. — Molimo zanje!

Naj ne bo slovenske krščanske hiše, ki ne bi imela Slomškove slike! Najlepše darilo za god je Slomškova slika!



(Urejuje France Modrinjak, bogoslovec, Maribor.)

1. Besedna uganka. (Trezika, Rožički vrh.)

Pester, Anka, past, roj, čast, riba, senca, ročka, mizar, osat, vojska, las, lep. —
Iz navedenih besed sestavi 14 novih.

2. Dve posetnici.

(† M—c, Senovo.)

(J. Leskovar, Prihova.)

VINKO KAPČIČ

SROMLJE.

MIRKO KISNIČ

SP. LOKA.

Kaj sta moža po poklicu?

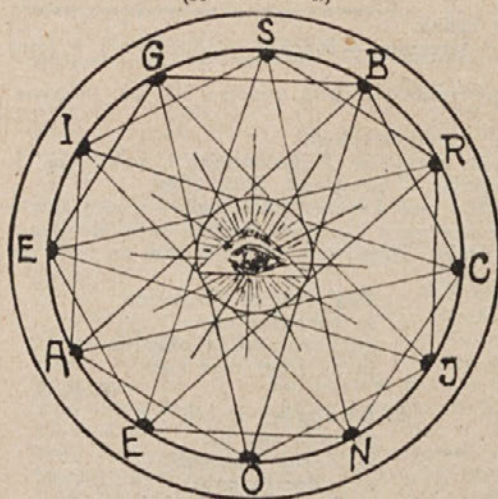
3. Pregovori. (Anton Plohl, Sv. Barbara v H.)

1. Vsak človek ima napake
2. Če je vročina huda, pojdi v senco!
3. Tat se svoje sence boji!
4. Pomni, da ni sreče za vsakim voglom.
5. Je črn ko kovač!

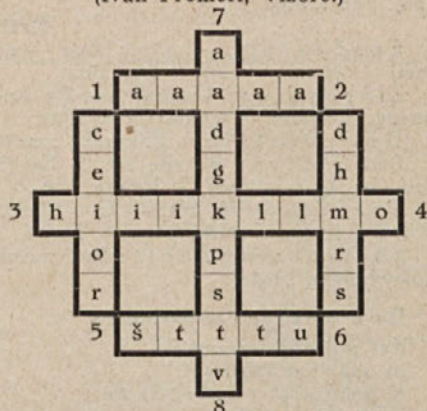
6. Jezika se vse boji!
7. Kar te ne peče, ne gasi!
8. Če te bolijo roke, daj jim zdravilo počitka!
9. Laž ima kratke nogel!

Iz vsakega pregovora vzami eno besedo in dobiš dva nova pregovora.

4. Oko. (R — — — i.)



5. Križna uganka. (Ivan Premerl, Vizore.)



Besede pomenijo: 1—2 število; 3—4 seno; 5—6 pijačo, 1—5 služabnika; 7—8 naslov Jurčičeve povesti; 2—6 svetopisemsko osebo.

6. Kvadrat.
(Franc iz Žihlave.)

B	A	T	M	K	O
M					K
O		V			P
A					E
T					E
J	A	A	R		L

7. Številka.
(Vinko.)



Rešitve pošljite do 20. julija. Dva tistih, ki so naročnino plačali in bodo vse uganke rešili pravilno, dobita po žrebu vsak eno Slomškovo sliko; eden tistih pa, ki bodo rešili vsaj 5 ugank pravilno, dobi pod istimi pogoji eno knjigo.

Rešitev ugank.

Ena čba: (Nos — os) + (Ana — na) + (šivanka — Ivanka) + (dar — ar) + (osel — sel) + (most — ost) = Naš dom.

Zlogovnica: Urejene besede so: Spovednica, tovariš, rdečica, ilovica, tiskarna, apnenec, robida. — Stritar: Pod lipo.

Dve posetnici: Slikarski umetnik; postajenačelnik.

Črkovnica: Besede so: 1. Levstik, 2. Slavonija, 3. potočnica, 4. pokrivalo, 5. Ljubljana, 6. zemljepis, 7. Velika noč, 8. Savinja. — Gregorčič, Soči, Oljki.

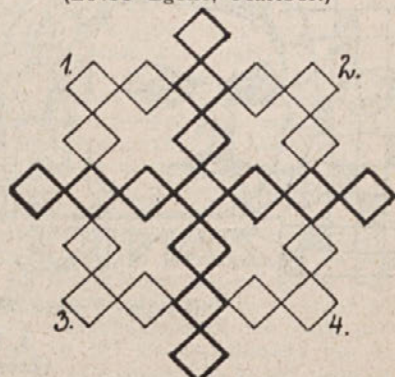
Ura: Začneš pri črki — U —, kakor kaže mali kazalec; nato jemlješ vsako četrto črko, kakor kaže veliki kazalec. Dobiš: Ura zamujena — ni nikdar več nazaj dobljena!

Skrivnost ena pisa: Beri narobe! Dobiš: Domovina, vedno mislim na te in na neosvobojene brate!

Dva kraljeva pohoda:

- I. Nas poštenost zapustila,
in odkritosrčnost spi;
je pobožnost v kot se skrila,
za pravico pota ni.
Zdaj ljubezen omaguje,
dobrotljivost v ječi je;
prava vera ugašuje,
čednost pa za kruhom gre.

8. Križaljka.
(Lovro Zgonc, Maribor.)



Besede pomenijo: 1—2 glavno mesto slovanske države, 1—3 poljska rastlina, 2—4 žensko ime, 3—4 telovadni izraz.

V obliki križa bereš dve jugoslovanski mesti.

9. Mreža.
(Marija Praprotnik, Vuzenica.)

Da	Di	Nje	Tar	Je	Tar,	Tev
Ol	Be	V	Je	Du	Sve	Žtv
Ši	Spo	Tva	Bro	Ko	Ne	Lo:
Ol	Bešk'	Do	Delo.	Vsa	Go	Lep
Lje	Ta	Žr	Žar,	Njem	Zen	Ca
Bo	Lju	Sr	Naj	Ce	Ti	Ri

Zdaj resnica pokopana,
in zaupanje nori;
sramežljivost je zaspana,
in na steni vest visi.

A. M. S.

- II. En starček je bil,
je vince rad pil,
je glažek izpraznil,
s' je družga nalil.

Narodna pesem.

Ugankar kramlja.

Ugankarji iz Braslovč. Hvala! Uganka mi zelo ugaja. Trnjeva roža iz Jerihe. Zelo rad bi kaj več izvedel o Tvojem klubu in o ostalih kritikih, ki so v Tvoji blizini. Ali smem upati? Pozdrave pošiljaš Genofeli Kurbos. Bog ve, če jo bodo ti pozdravi našli. Malika Mirt. Pričakujem! Anton Kišek. Pošlji kaj boljšega. Če namreč dobro pregledaš prejšnje številke N.d., sigurno eno izmed poslanih že najdeš priobčeno. Hm! Frida Prapotnik. Kje si pa Bariko pustila? Josip Hočevnar. Ne bi poslal zopet kaj ugank?! Anton Plohl. Preberi si drugi stavek, ki sem ga zgoraj zapisal Kišek u. Crkavnica morda bo, ostalo ni veliko vredno. Jožef Petrovič. Od Tebe pa sem prejel že kaj boljšega. Pošlji še! Osojnik Maks. »Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri!« Micika Fistrovič. Delo je naše življenje. Zato je vsakdo lahko ponosen na svoje žulje. Veseli me pa posebno to, da ob nedeljah ne počivaš, ampak se boriš z »uma svitlim mečem«. Le tako naprej! — Zadnjič sem jo srečno primahal v Ljubljano. Cilka Kok. Torej sem le zvedel, kje si! Ali nič več ne sestavljaš ugank? Janez Holc. Ne bo nič! Matija Bobnar. Piši bolj razločno! Le vežbaj se in še pošlji. Jakob Čeh. Ali nisi v osebnih stikih s klubom od Sv. Lovrenca, da mu pošiljaš le pozdrave? Uganke še pošlji! Slavko Žličar. »Kdor prej pride, prej melje!« Rebusi mi pa nič ne ugajajo. Bistrički romarji. Prav lepa hvala za pozdrave. Kdo bi si mislil, da se me boste spomnili?!

Kdor želi pismen odgovor, naj priloži znamko.

Kako so reševali naši ugankarji? (Številke v oklepajih povedo, koliko ugank je posameznik rešil pravilno.) Ludvik Bergant, Sv. Lenart nad Škofjo Loko (6); Helena Rednak, Št. Janž na Vinski gori (5); Matilda Bark, Mozirje (6); Juri Šumec, Šmarje pri Jelšah (6); Slavko Žličar, Ponikva (6); Tončka Skremka, Kapela (6); Frida Prapotnik, Velika Nedelja (7); Ivan Turner, Železniki (7); Jožef Mlakar, Srednja vas (7); Franc Sodja, Boh. Bistrica (7); Franc Vajncerl, Vransko (7); Ladislav Bezjak, Trbovje (1); Malika Mirt, Rajhenburg (4); Ugankarji iz Braslovč (5); Franjo Jug, Studenci pri Mariboru (7); Ema Koren, Morje (7); Alojz Znajden, Marenberg (6); Francka, Sp. Krapje (7); Jožef Novak, Banovci (7); Kristina Mačkošek, Sv. Jedert (7); Martin Krajnc, Konjice (4); Jožef Petrovič, Sv. Barbara v H. (6); Siter Julika, Ponikva (6); Franc Štrukelj, Št. Vid nad Ljubljano (7); Maks Osojnik, Črna pri Prevaljah (4); Trnjeva roža iz Jerihe (4); Franc Kramar, Poljane (3); Josip Hočevnar, Grosuplje (7); Anton Plohl, Sv. Barbara v H. (6); Micika Fistrovič, Plesivica (7); Maribor: Grilauč Danuška, Lapajna Julka, Hojer Irma, Padar Lojzika, Kok Cilka, Prislav Lenčika, Praznik Jožica, Benkovič Boža, Krušič Helica, Grilauč Cilka in Olgica, Sprager Dana, Jazbec Mery, Romold Zdenka, Podrepšek Franica (2); Micika Nunčič, Šmarje pri Jelšah (5); Jursinci — Sv. Lovrenc v Slov. gor.: Branko Gomilski (7); Jakob Čeh (7); Janez Holc (7); Stanko Horvat (7); Alojz Bezjak (7); Marija Šoštarčič (7); Anton Slodnjak (7); Micika Majerič (7).

Na nagrado so dobili: Franjo Jug, Studenci pri Mariboru; Franc Vajncerl, Vransko; Malika Mirt, Rajhenburg.

(Nadaljevanje z 2. strani ovitka.)

Ivan 12, Protner Franc 20, Maček Anton 12, Knupež Alojz 12, Hamer Julijana 20, Cvikel Jože 6, Štrkl Matevž 12, Marijina družba 20. — **Sv. Peter v Sav. dolini:** Ropotar Terezija 12, dr. Jancič Ivan 20, Tavčar Alojz 12, Kot Martin 12, Divjak Martin 12, Steiner Cilka 12, Kač Marta 12, Čede Gašpar 12, Veligovšek Peter 12, Cremonžnik Franc 12, Udrh Jožef 12, Juteršek Alojzija 12. — **Petrijanec:** Žnidarič Micika 6. — **Petrovci:** Botjak Marija 10, Gašpar Jožef 6, Korpič Jožef 12, Lipovšek Franc 12. — **Petrovč:** Resnik Franc 12, Šah Filomena 6, Petek Marija 3, Kač Franjo 12, Hribovšek Matevž 6, Hauptman Franjo 12, Flis Lovrenc 3, Terglav Marija 12, Goršek Anton 12, Krofl Jožefa 12, Maroh Neža 5, Knez Marija 12. — **Pištanj:** Teržan Tereza 6, Bevc Alojz 6, Čepin Franc 12, Rauter Jakob 15, Kovačič Jože 10, Muha Janez 15, Založnik Ema 8, Zakošek Anton 12. — **Pišce:** Žgalin Rezika 6, Kaplanija 30, Sumrak Miha 6. — **Planina pri Sevnici:** Zibret Alojz 10, Zlender Jožef 6, Selič Anton 6, Zibret Jernej 20, Koprivc Anton 6, Manček Franc 12. — **Podčetrtek:** Kužner Pepca 12, Uršič Martin 12, Boštjančič Cilka 12, Cvetko Leopold 12, Jazbec Terezija 12, Župnišče 168, Presiček Janez 6, Kovačič Anton 12, Štefančič Jakob 12, Bračun Anton 3, Juričan Peter 6, Kolar Ivan 6, Počivavšek Matevž 6, Trupaj Marija 10. — **Podgorje:** Verčkovnik Lovrenc 12, Stermčnik Jurij 3. — **Podlehnik:** Polajžer Jakob 12, Gosak Ivan 12, Svenšek Franc 12, Kovačič Leopold 12, Sedlašek Jurij 6, Drobnič Anton 12, Širovnik Blaž 12, Rozman Matevž 12, Zajšek Liza 12, Skaza Dragotin 12, Kren Franc 12, Kren Ernst 12, Skok Neža 12. — **Podplat:** Drogenik Jakob 12, Šeligo Zofija 10. — **Podsreda:** Godler Alojz 12, Bezjak Gašper 12.

FRANC STRUPI V CELJU



Vam priporoča svojo

zelo bogato zalogo steklene ter
porcelanaste posode, svetiljk, le-
pih okvirov, ogledal, raznovrstnih
šip itd.

Prevzema vsakršna steklarska dela

Najsolidnejše cene in točna postrežba

!! Na drobno !!
!! Na debelo !!

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najholj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:
„TEMPEL“ „STYRIA“ „DONAT“



Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih
bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.



Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in posezoni znaten popust.
Koncertira vojaška godba. — Radio. — Največja udob-
nost. — Prometne zveze ugodne. — Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina